

לפני עור Part 1

L"N Hacham Elie Ben Shafike

לפני עור לא תתן מכשול

SERVING AS AN ACCOMPLICE TO TRANSGRESSION

VARIOUS BIBLICAL SOURCES

דברים כז, יח

ארור משגה עור בדרך.

רש"י פירש: "סומא בדבר ומשיאו עצה רעה". ואין זה לאו נוסף לומר שכל המכשיל חבירו בעצה שאינה הוגנת עובר על שני לאוין, אלא שבא לתת עונש של "ארור" על מי שעובר באיסור זה. וכן כתב המסילת ישרים (שער הנקיות), וכבר התבאר גודל עונשו בכתוב, ארור משגה עור בדרך".

וכתב השערי תשובה (שער ג אות נב) וחייב אדם לחשוב מחשבות להעלות עצות הגונות ומתוקנות לחבירו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים וגו'.

A later verse (*Devarim* 27:18) curses one who violates this prohibition.

Several *Rishonim* tell us that implicit in the prohibition is the converse; one should set people on a straight path by giving the best guidance and advice in all areas of life.

There are other possible sources for the obligation to give good advice - ואהבת לרעך כמוך - the obligation to bring harmony between Jews, the obligation to teach him Torah and to reprove him. Additionally, the obligation to provide sound advice is learned from the obligation (for the judge) to give the best advice.

THE PASUK

ויקרא יט:יד

לֹא־תִקְלַל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עֹר לֹא תִתֶּן מְכַשֵּׁל וַיִּרְאֵתָ מֵאַלְהֵיךָ אֲנִי יְקֹוֹק.

Before a blind man, do not put an obstacle; you should fear from your Lord; I am Hashem.

The simple explanation of the *pasuk* would be, not to place a stumbling block in front of a blind person who will not see it, or even a person who can see but it is in a spot that he will not realize it and he will stumble over it.

However, Chazal explain that this verse should not be understood literally discussing a physical obstacle, rather as a prohibition against misguiding someone — a virtual obstacle.

There are two components to this prohibition:

- Not to give bad advice.
- Not to be an accomplice to a transgression.

מדרש

לפני סומא בדבר, בא ואמר לך בת איש פלוני מהי לכהונה אל תאמר לו כשירה והיא אינה אלא פסולה.

רש"י

ויקרא יט:יד

"Before a blind man:" Do not give inappropriate advice to someone who is blind in this matter, for example, do not tell someone, 'Sell your field and purchase a donkey [with the money],' when you are manipulating him in order to acquire it.

"You should fear your Lord:" Since people cannot know whether the intention of this [adviso] was sincere or insincere, and one could evade [punishment] by claiming that he only intended for [the advisee's] benefit. Therefore, it states that "you should fear your Lord" Who knows what your (actual) thoughts are. So too, in every instance where the [commandment] relates to the person's thoughts, and others do not know the facts, it states, "You should fear your Lord."

ולפני עור לא תתן מכשול - לפני הסומא בדבר לא תתן עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר מכור שדך וקח לך חמור, ואתה עוקף עליו ונוטלה הימנו.

ויראת מאלהיך - לפי שהדבר הזה אינו מסור לבריות לידע אם דעתו של זה לטובה או לרעה, ויכול להשמט ולומר לטובה נתכוונתי, לפיכך נאמר בו ויראת מאלהיך, המכיר מחשבותיך. וכן כל דבר המסור ללבו של אדם העושהו ואין שאר הבריות מכירות בו, נאמר בו ויראת מאלהיך.

EXPLAINING RASHI

Does *Rashi* mean that the explanation of the *pasuk* is “bad advice,” or is it an example - subcategory?

Also, *Rashi* says it's only something that God can discern. Does that mean that if humans understood and it was clear cut, it's not a problem? Meaning if the guy knows it's wrong but still will do it, is there no לפני עור?

שפתי חכמים ויקרא יט:יד

ואם תאמר מנא ליה לרש"י שפירושו כן, דלמא כמשמעו. ויש לומר דרש"י בעצמו מתרץ ויראת מאלהיך שהדבר הזה כו'. ואי אמרת לפני עור כמשמעו הא דבר זה מסור לבריות דדעתו של זה לרעה שהרי נתן תקלה לרגלי העור ואין שייך ויראת מאלהיך בדבר המסור לבריות, אלא ודאי אין פירושו כמשמעו.

PUTTING AN ACTUAL STUMBLING BLOCK

יש מחלוקת אם מי שנותן אבן לפני עור כפשוטו אי עובר על לפני עור.

כתב המנחת חינוך (מצוה רלב), שמדברי החינוך והרמב"ם נראה דהפסוק הזה ד"לפני עור" יצא לגמרי מידי פשוטו, דאם נתן אבן ממש לפני עור אינו עובר בלאו דלפני עור. וכך כתב בקרבן אהרן על התורה כהנים הנזכר לעיל שלא שייך לפני עור במכשול אבן ממש. והמלבי"ם ביאר דהא דלא פירשו הני ראשונים את הפסוק כפשוטו - כמכשול פיזי, היינו בגלל שאם כן, היה צריך לכתוב "ולפני עור לא תשים מכשול" שאז היה משמע שנותן לפניו מכשול, אלא כתוב "לא תתן מכשול" שמשמע שאין זה מכשול לפני העור אלא דבר שאתה נותן לו, היינו דבר אסור. וכן כתב המהרי"ל דיסקין. והכלי יקר, ורב ירוחם פישל פרלא (ספר המצוות לרב סעדיה גאון, חלק ב מצוה נ) ומנחת אשר (פרשת קדושים), כל אחד הסביר באופן אחר.

אמנם הרלב"ג על התורה פירש את הלאו כפשוטו. וכן במשכיל לדוד להרב דוד פארדו כתב דודאי מי שמשים מכשול ממש לפני עור כפשוטו עובר בלאו זה עיין שם. וכך כתב המשך חכמה והתורה תמימה (פרשת קדושים אות פ). וכן משמע מהזוהר (שלח מט, ב) ומהמדרש שוחר טוב (קמו). שמי שנותן אבן לפני עור כפשוטו גם כן עובר על לפני עור. וכן משמע ביד רמ"ה (בבא בתרא דף כו ע"א אות קז) שכתב דאסור לגרום היזק לחבירו אי משום "לפני עור לא תתן מכשול" ואי משום "ואהבת לרעך כמוך" עיין שם. וכן העיר בקובץ שיעורים (בבא בתרא אות עז). וכן משמע בספר חסידים (אות תרעג) וכן משמע מהחזון איש (הלכות עכו"ם סימן ס).

סוף דבר שכבר פסק הרב משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (אורח חיים חלק ה סימן יג, אות ט) שהמשלים מכשול פיזי וודאי עובר ב"לפני עור", דאין מקרא יוצא מידי פשוטו. וצריכים לדעת שאפילו לדעת המפרשים שהנותן אבן לא עובר על "לפני עור", מכל מקום בודאי עובר על "ואהבת לרעך כמוך", וכן כתב בקובץ שיעורים.

Rashi in Masechet Chullin says that the Cuthean, learn the pasuk literally.

חולין ג.

אביי אמר הכי קתני הכל שוחטין ואפילו כותי במה דברים אמורים כשישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא ישחוט

Abaye said in resolution of the apparent contradiction in the Mishna **that this** is what the Mishna **is teaching: Everyone slaughters, and even a Samaritan. In what case is this statement said?** In a case **where a Jew is standing over him** and ensuring that he slaughters appropriately, **but** if the Jew merely **exits and enters** and does not have a constant presence, the Samaritan **may not slaughter** the animal

ואם שחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו

And if the Samaritan **slaughtered** the animal without supervision, the Jew **cuts an olive bulk of meat** from the slaughtered animal **and gives it to** the Samaritan to eat. If the Samaritan **ate it**, it is **permitted** for the Jew **to eat** meat **from** what the Samaritan **slaughtered**. Since Samaritans are meticulous concerning the meat that they eat and eat meat only from an animal that was slaughtered properly, the Jew may partake of the meat. But if the Samaritan **did not eat** the meat, there is concern that the animal was not slaughtered properly, and it is **prohibited to eat from** what the Samaritan **slaughtered**

רש"י:

ואפילו כותי - מוסרין לו בהמה לכתחלה לשחוט דמצוה שהחזיקו בה היא אבל ישראל יוצא ונכנס לא ימסור לו לשחוט דאע"ג דהוחזקו בה לעצמם אין מקפידין אם יאכלו ישראל נבילות דלית להו לפני עור לא תתן מכשול (שם יט) אלא כמשמעו שלא יתן אבן בדרך עור להפילו:

7. The Cutheans were brought by the Assyrian king Shalmanesser from their native Cutha to settle the part of Eretz Yisrael left desolate by the exile of the ten tribes (*II Kings 17:6, 24-41*). This area was called שומרון, *Samaria*; hence the Cutheans also bore the name Samaritans. An outbreak of attacks by lions, which the Cutheans attributed to their failure to serve the God of the Land, motivated them to convert to Judaism. Even after their conversion, however, they continued to serve their pagan deities (*ibid. v. 33*). Due to the apparent insincerity of their conversion, there is a Tannaic dispute as to whether it was valid (see *Kiddushin 75b*). Abaye interprets our Mishnah as following the opinion that the Cutheans were considered valid converts, and that they are therefore inherently qualified to slaughter (*Ritva*; see *3b note 24*).

Note that although the Cutheans observed mitzvos, in many cases their observance was flawed, because they repudiated both the authority of the Sages and their transmission of the Oral Law. However, they did observe the laws of *shechitah* scrupulously. Abaye therefore considers them fit to slaughter (see [following note](#) and [4a note 12](#)).

8. Although the Cutheans were scrupulous in their observance of the laws of *shechitah*, this pertained only insofar as they themselves would not eat meat that had not been slaughtered properly (*neveilah*); they had no qualms about feeding *neveilah* to others. This stemmed from their misinterpretation of the verse (*Leviticus 19:14*): וְלִפְנֵי עֵוֶר לֹא תָתִין מִכֶּשֶׁל, *and you shall not place a stumbling block before the blind*. They understood this only in its literal sense, and refused to accept the Sages' tradition that it also prohibits causing an unsuspecting person to transgress a commandment. Thus, [if a Cuthean would slaughter an animal that he intended to eat, it would be presumable that he slaughtered properly (*Rashba, Chidushei HaRan*). However,] a Jew could give him an animal to slaughter *lechatchilah* only if the Jew would carefully supervise his *shechitah* to ensure that he would do it properly. If the Cuthean would not be supervised, he could not slaughter for a Jew *lechatchilah*, lest he slaughter improperly. Even if the Jew would remain in the vicinity, coming and going intermittently, he would have to be concerned that the Cuthean might slaughter improperly while he was not watching (*Rashi*).

[The Cutheans were not suspected of maliciously causing Jews to eat *neveilah*. However, since they disregarded the prohibition of feeding a Jew *neveilah*, the concern existed that if a Cuthean did not intend to eat from an animal himself, he might slaughter carelessly, or press the knife downward (thereby invalidating the slaughter) in order to finish hastily (*Chidushei HaRan; Rosh Yosef*).]

9. If the Cuthean did partake of the meat of this animal, it is clear that he did the *shechitah* properly, since as regards themselves Cutheans scrupulously observe the commandment not to eat *neveilah* (*Rashi*). However, if the Cuthean refuses to eat the meat of this animal, there is an indication that his *shechitah* was flawed, and Jews are therefore forbidden to eat it.

[Since the Gemara mentions that if the Cuthean did not eat the meat it is forbidden, it seems that in absence of this indication of a flawed *shechitah* the meat can — after the fact — be permitted, so long as the Jew came in intermittently to supervise him. Thus, if the Cuthean slaughtered and left the area before this test could be performed, the *shechitah* is presumed valid — if a Jew came in intermittently. However, if

עבודה זרה ב.

ב. לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם. וכולהו^א משום דאזיל ומודה^ב לעבודת כוכבים ציוס אידו: שאלה צמדי דהדר צעין כגון צהמנה וכליס דכתיב (שמות כג) כי ישאל איש מעם רעהו וגו' מלוה צמדי דלא הדר צעין כגון מעות דכתיב (שס) אם כסף תלוה את עמי דמלוה להוואה נתנה ומשלם לו מעות אחרים: שמח הוא לאחר זמן. למחר: גמ' יום אידם. היינו עבודת כוכבים כדכתיב צהיהא פרשה^א יקומו ויעורכס: יתנו עידיהם ויצדקו. השתא סלקא דעתיה דצעודי כוכבים כתיב ואתמוהי מתמנה יתנו עובדי כוכבים עידיהם יצאו עבודות כוכבים שעבדו ועידו עליהם וילדיקוס: עדות שהעידו בעצמם. ציוס הדין שעבדו לעבודת כוכבים צעולס הזה: ישמעו. עובדי כוכבים את העדות שמנות מעידות ואמרו אמנת דין הוא שראוין ישראל להטנדק: ועידיהם המה. עבודת כוכבים תצא ותעיד על עובדיה

° לפני אידיהן. צמר דתני סנהדרין דאיידי^א צעוד כוכבים ומולות תנא נמי להא מסכת דע"ז צקדר ישועות ומיהו מכות ושבועות דשייכי בצנהדרין להכי תני להו צמר סנהדרין ואמרי קן חוזר לסדרו ושונה מס' ע"ז והוריות: לפני אידיהן ג' ימים. זימנין דתני מנינא צסוף כי הכא וכן (קדושין ג.) האשה נקנית בג' דרכים (צורים פ"ב מ"ו) ואחריו שיה לאילן בג' דרכים וזמנין דתני מנינא צרישא (גיר סה:) צצעה דרכים צודקין את הזב (יומא ג.) צצעת ימים קודם יוה"כ (גיטין ט.) בג' דרכים שוו גיטי נשים וכו' °: אסור לשאת ולתת עמהם. פ"ה משום דאזיל ציוס אידו ומודה לעבודת כוכבים מתוך לשונו משמע ° שר"ל אף ממקח וממכר וקשה על מה סמכו העולם^א לשאת ולתת ציוס איד לעבודת כוכבים^א עממה נהי דרוצ אידיהם מן הקדישים הם מ"מ צכל שצטע יוס אחד^א יש להם דלרצי ישמעאל (לקמן ו.) לעולם אסור ואין

אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם להשאילן ולשאול מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולפרוע מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני שמיצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמיצר הוא עכשיו שמח הוא לאחר זמן: גמ' רב

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם. וכולהו^א משום דאזיל ומודה^ב לעבודת כוכבים ציוס אידו: שאלה צמדי דהדר צעין כגון צהמנה וכליס דכתיב (שמות כג) כי ישאל איש מעם רעהו וגו' מלוה צמדי דלא הדר צעין כגון מעות דכתיב (שס) אם כסף תלוה את עמי דמלוה להוואה נתנה ומשלם לו מעות אחרים: שמח הוא לאחר זמן. למחר: גמ' יום אידם. היינו עבודת כוכבים כדכתיב צהיהא פרשה^א יקומו ויעורכס: יתנו עידיהם ויצדקו. השתא סלקא דעתיה דצעודי כוכבים כתיב ואתמוהי מתמנה יתנו עובדי כוכבים עידיהם יצאו עבודות כוכבים שעבדו ועידו עליהם וילדיקוס: עדות שהעידו בעצמם. ציוס הדין שעבדו לעבודת כוכבים צעולס הזה: ישמעו. עובדי כוכבים את העדות שמנות מעידות ואמרו אמנת דין הוא שראוין ישראל להטנדק: ועידיהם המה. עבודת כוכבים תצא ותעיד על עובדיה

Chapter One

Misfnah The Mishnah records various restrictions that apply to a Jew's transactions with idolaters:

During the three days preceding the festivals^[1] of idol worshipers — it is forbidden to transact business with them,^[2] to lend them articles, or to borrow articles from them, to lend them money — or to borrow money from them,^[3] — to repay a debt to them, or to accept payment of a debt from them.^[4]

A dissenting view is cited with respect to this last law:
 R' Yehudah says: We may accept payment from them מפני יתנו יהודה אומר — since this causes [the payer] distress.^[5]

The first opinion counters:
 Though it causes him distress now, [The Sages] replied to him: he rejoices afterwards, since he is free of his obligation.^[6]

עבודה זרה ו ע"א וע"ב

קמ"ג. משום דהוה חייב להחזיקו וכו' ומודה לעבודת כוכבים ועבר ישראל משום לא ישמע על פיד" (שמות כג): ולפני עור. דמוצין ליה בהמה ומקריבה לעבודת כוכבים וצני נח נטווו עליה דהיא אחת משבע מנות גד' מיתות בסנהדרין (דף טו.)¹⁰ ונהי דאמרין¹¹ עמד והסירן מיהו אל יעברו על ידך שהרי עמידין הן ליתן את הדין על שאין מקיימין אותן ואע"פ שאין להן שכר בקיומ' (ואהני¹²) קא עבר ישראל משום ולפני עור לא תתן מכשול (בחילול שבת משום ממנוא חפ"ך ועבר דבר¹³): דאית ליה בהמה לעבודת כוכבים ועוד דקרא גופיה צהדיא מעטיה¹⁴ תמים יהיה לרצון כל מוס לא להקריב ואי לא מוצין ליה ישראל חפ"ה פלה ליה צדידיה: לא

דפני אידיהן כמעופי לאחר אידיהן ליתני אידם של עובדי כוכבים ג' ימים לפנייהם אלא ש"מ יתן בלא אידיהן ש"מ איבעיא להו¹⁵ משום הרווחה או דלמא משום¹⁶ ולפני עור לא תתן מכשול למואי נפקא מינה¹⁷ דאית ליה בהמה לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח ליה אי אמרת משום¹⁸ עור לא תתן מכשול הא אית ליה לדידיה וכי אית ליה לא עבר משום עור לא תתן מכשול והתניא¹⁹ אמר רבי נתן²⁰

נמו משום שמי יגמו ויגמו ויגמו ויגמו שפסח לא היה יכול להצחין אלא י"ל דהשתא קאי כמ"ד²¹ חיה²² דקסבר טריפה חיה מדע דהא קיימין אליבא דמ"ד טריפה יולדת ולדידיה טריפה נמי חיה²³: תמים בחיב ביה. וא"ת גצי קרבן (מנחות דף ה:) למה לנו מנריכין מן הבקר להוילא טריפה חיפוק ליי מתמים וי"ל דהתם סברא הוא למדש תמים ולא צעל מוס דמגונה לגבוה יותר מטרפות מדע דצעל מוס מגונה הוא ציותר דכתיב²⁴ גצי צעלי מומין לגבוה הקריבהו נח לפחתך הירכך והיינו טעמא דניכר אצל טרפות יש שאינו ניכר ועוד דקרא גופיה צהדיא מעטיה²⁵ תמים יהיה לרצון כל מוס לא יהיה צו משמע הא אית ביה מוס לא מיקרי תמים:

דצעל מוס ממנוא (בחילול שבת משום ממנוא חפ"ך ועבר דבר¹³): דאית ליה בהמה לעבודת כוכבים ועוד דקרא גופיה צהדיא מעטיה¹⁴ תמים יהיה לרצון כל מוס לא להקריב ואי לא מוצין ליה ישראל חפ"ה פלה ליה צדידיה: לא

והשתא דנפקא לן באתר בוי. וא"ת למ"ד טריפה אינה יולדת ונפקא לן טריפה מלחיות זרע ח"כ אתך ל"ל ואין לדחות לדורותיה דקרא הוא דהא גצי משה דרשינן (סנהדרין דף לו:) אתך בדומין לך וי"ל דרשינן ח"כ אתך שיהו טפלין לך כדדרשינן (צ"מ דף טו.) ותי אתך עמך חייך קודמין לחיי חצירך וצבראשית רבה²⁶ דריש והיה לך ולהם לאכלה הם טפלים לך ואי אחת טפל להם: **ואי** ס"ד הן ואידיהן עשרה יומי הוו. פי' ח"כ דששלה ימים דקא חשיב תנא דמתני' אין ימי האיד צהצבים אלא לפעמים שיום האיד אחד או שנים או כגון אלו ימיה דהשתא נקט דלעולם לפני האיד חסור לשאת ולתת עמהן שלשה ימים ח"כ דלעולם עם האיד מחשבים השלשה ימים היכי קחני בתר הכי אלו הן אידיהן קלנדא דמשמע שאו חסור לשאת ולתת עמהן שלשה ימים וליתא דעשרה הוו וי"ל שיש הפסק בין קלנדא לסטרנוריא לכל הפחות צ' ימים מדקאמר עשרה יומי הוו ח"כ יש שני ימים לפני קלנדא שאין צו איד וצברא נמי הוא דאמרין לקמן שח' ימים של קלנדא הם כנגד ח' ימים טובים שעשה אדם הראשון ומסתמא לא עשאם מיד אחר התקופה שהרי לא היה יכול להצין מיד אריכות הימים: **אלא** ש"מ הן ב"א אידיהן ש"מ. חימה לי אמאי לא קאמר מתני' נמי דיקא דהן צלא אידיהן מדקחני תנא לפני אידיהן ג' ימים דאי ס"ד הן ואידיהן ליתני לפני אידיהן שני ימים וכי תימא דאכתי הוה מיצעי ליה אי הוה איד צכלל פשיטא דלא מדלל הוה תני לפני אידיהן יום אחד קל להצין וי"ע: **הן** ב"א אידיהן ש"מ. והא דאינטריך שמואל לאשמעינן²⁷ לדברי ר' ישמעאל לעולם חסור דלא תימא כיון דאין לו היתר לעולם שצקינן ליה רווחא להחירו צמוס פעם אי נמי ה"א דקצר רצי ישמעאל צהא כרצין דלא חסרי לאחריזי אי נמי אשמעינן דחשיב יום איד (ב) פי' יום אי' לאסור כשאר יום אדם: **אן** ד"מא משום ולפני עור לא תתן מכשול. (ג) יש מקשין מכלל לפ"ה דמתני' דפי' דלתת ולשאת היינו מקח וממכר חיינא מכר אצל מקח מאי לפני עור איכא ושמא י"ל שממילא לו מעות לקנות כרכי עבודת כוכבים: מנין

מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר. נראה דה"ה צכל שאר איסורין אלא להכי נקט כוס יין לנזיר משום דמסתמא למימתי קא צעי ליה כיון דכ"ע חמרא שמו ושמא שכו נזירתו אצל ישראל שאמר הושיט לי נבלה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיט לו אצל אם ידוע לו שרוצה לאכלו חסור להושיט לו ואפי' הוא שלו מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו ולפי זה חסור להושיט למומרים לעבודת כוכבים²⁸ דבר איסור אע"פ שהוא שלהם כי הדבר ידוע שיאכלוהו והוא נאסר להם דכ"ע חמרא גמור חשיבין ליה ומיירי צקאי צמקוס שלא יוכל ליקח אם לא יושיט לו זה וכדמסיק דקאי צחרי עברי נהרא:

מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל²⁹ ולפני עור לא תתן מכשול והא הכא דכי לא יהבינן ליה שקליה איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול הב"ע³⁰ דקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ איבעיא להו נשא ונתן מאי ר' יוחנן אמר נשא ונתן אסור ר"ל אמר³¹ נשא ונתן מותר איתביה

כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהן. לפני אידיהן: לא אסרו אלא בדבר המתקיים. עד יום אידיהן דחזי ליה קמיה ציוס אידו ואזיל ומודה: אב"ד דבר שאינו מתקיים. כגון ירק וכיוצא בו מותר: בדבי רבי אושעיא. צמתניתא דצי רצי אושעיא דאיהו סידרה למתניתא וכן ר' חייא: אב"ד לא יוקחין מהן. דמרווח ליה שממוך

The Gemara now inquires into the reasoning behind the Rabbinic enactment prohibiting business with idolaters during these three days:^[29]

איבעיא להו — **They** (the students of the academy) **inquired:** משום הריוחה — Is the reason transactions are prohibited on account of **the profit** for which the idolater will pay homage to his idol? That is, by involving the idolater in an advantageous business deal the Jew will indirectly cause the idolater to utter his deity's name in praise, and that is prohibited.^[30] או — **Or perhaps** transactions are prohibited **on account of** the negative commandment, **And before a blind person you shall not place a stumbling block.**^[31] By selling the idolater an animal which he intends to use as a sacrifice, the Jew is facilitating the idolater's idol worship, and is thus giving a potential wrongdoer the

opportunity to sin.^[32]

Which reason is the basis for the ban on business transactions?^[33]

The Gemara asks:

למאי נפקא מינה — **What practical difference** is there between these two reasons?^[34]

The Gemara answers:

דאית ליה בהמה לדידיה — There exists a difference **where the idolater has his own animal** aside from the animal he is presently purchasing. אי אמרת משום הריוחה — **For if you say** the prohibition was enacted **on account of the profit** that the idolater will realize as a result of this transaction, **הא קא מרווח ליה** — then it is forbidden to sell the idolater an animal even when he already has one because **[the Jew] is causing [the idolater] to profit** with this sale.^[35] Consequently, the idolater will give thanks to his deity on the upcoming festival, uttering his deity's name. „ולפני עור לא תתן מכשל“ — **But if you say** that the prohibition was enacted **on account of** the negative commandment, **[And before] a blind person you shall not place a stumbling block**, then this commandment would not apply here because **הא אית ליה לדידיה** — **this idolater already has his own animal** to sacrifice, so by selling him a second animal, the Jew is not considered to be facilitating the idolater's idol worship.^[36]

The Gemara challenges this last assumption:

לא עבר משום — **And when [the idolater] has his own animal**, is it true that **לא עבר משום** — **[a Jew] who sells him another animal does not transgress on account of, And before a blind person you shall not place a stumbling block?** והתניא — **Why, it has been taught in a Baraisa:** אמר רבי נתן — **R' NASSAN SAYS:**

עבודה זרה ו ע"א וע"ב

מִיָּנִין שְׁלֵא יוֹשִׁיט אָדָם כּוֹס שֶׁל יַיִן לְנֹזֵיר — FROM WHERE do we derive the law THAT A PERSON SHOULD NOT EXTEND A CUP OF WINE TO A NAZIR,^[1] וְאֶבֶר מִן הַחַי לִבְנֵי נֹחַ — NOR A LIMB taken FROM A LIVING [ANIMAL] TO NOAHITES?^[2] תְּלַמּוּד לּוֹמֵר — For SCRIPTURE STATES: לִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן „ולפני עור לא תתן מִכְשָׁל” — AND BEFORE A BLIND PERSON YOU SHALL NOT PLACE A STUMBLING BLOCK.^[3]

The Gemara develops its question:

וְהָא הֵכָא — But here in the Baraisa, דְּכִי לֹא יִהְיֶינָן לֵיהּ — even if we would not give [the nazir or the Noahite] the forbidden item, (שְׁקִיל) אִיהוּ — he could take it himself, „ולפני עור לא תתן מִכְשָׁל” — yet [the one handing him the forbidden item] transgresses on account of *And before a blind person you shall not place a stumbling block*. Clearly, this verse applies even when the opportunity to sin already exists. If so, the same should apply to one selling an animal to an idolater: Even if the idol worshiper has his own animal, it should be forbidden to sell him another one!

The Gemara answers:

דְּקָאֵי בְּתָרֵי עֲבָרֵי נְהָרָא — What are we dealing with here in the Baraisa? הֵכָא בְּמַאי עֲסָקִינָן — Where [the person extending the forbidden item and the person taking the forbidden item] are located on two sides of a river. In this case, the latter cannot access the forbidden item without assistance from the former. The one extending the forbidden item thus creates the opportunity to sin.^[4]

The Gemara lends support to this understanding of the Baraisa:

דְּקָתְנֵי לֹא — A precise reading of the Baraisa also supports this interpretation, דְּיָקָא נְמִי — for the Baraisa states, “A PERSON SHOULD NOT EXTEND . . .,” וְלֹא קָתְנֵי לֹא יִתֵּן — and does not state “A person should not *hand* . . .”^[5]

The Gemara concludes:

שְׁמַע מִיָּנָה — Indeed, **infer from this** that the Baraisa is dealing with a case where they are standing on opposite sides of a river, and only then is it prohibited to give the nazir or Noahite the forbidden item, because he thereby creates the opportunity to sin. Similarly, the seller of an animal to an idolater would transgress the commandment, *And before a blind person do not place a stumbling block*, only where the idolater did not own another animal.^[6]

DISCUSSION

What if the perpetrator can only acquire another article of lesser quality with which to sin without your participation?

What if he can only acquire another article with considerable hassle, feels uncomfortable dealing with the alternative purchaser, or the alternative item is more expensive?

רש"י כפי שראינו, מגדיר 'תרי עברי' כמצב שבו הנכשל אינו יכול להגיע אל האיסור בלי המכשיל: "דאי לא יהיב ליה, לא מצי שקיל".

אולם המאירי (שם) כותב: מכל מקום אם אינו מוצא אלא בטורח, אסור להמציא לו בהזמנה.

דהיינו - לדעת המאירי, כאשר הנכשל יכול להגיע אל האיסור, אך הדבר ידרוש ממנו טרחה, גם זה כלול באיסור של 'לפני עור'. לפי רש"י דבר זה לא יחשב ל'לפני עור', ורק אם אין לו כל אפשרות להשיג, יהיה איסור 'לפני עור'.

הכתב-סופר (יו"ד סימן פ"ג) סובר, שרק כאשר הדבר ממש מצוי אצלו אין זה 'לפני עור'; אבל אם צריך לטרוח אפילו טרחה קטנה, כגון ללכת ולקנות, הרי שזה בגדר 'לפני עור' (אם אחר נותן לו): "בלית ליה, וצריך לקנות, אפשר גם כשמצוי לו לקנות, איכא לפני עור". אמנם, מהמונח "תרי עברי דנהרי" לכאורה לא משמע כך.

ניתן לנסח את המחלוקת כך: האם כדי שלא יהיה איסור של 'לפני עור' יש צורך שיוכל כעת בפועל לעבור על האיסור לבדו ברמת מאמץ זהה (מאירי, כתב-סופר), או שמא די בכך שיש לו פונטציאל לעבור על האיסור (משמע משיטת רש"י).

Rashi holds that it is only *lifnei iver* if the perpetrator has no availability to violate.

Meiri holds that even if the perpetrator can access it through difficulty, it is not considered accessible.

QUESTION

What if the other person he can get it from is *another Jew*? Does that make me an accomplice since it's attainable elsewhere?

משנה למלך הלכות מלוה ולוה

פרק ד הלכה ה

The Gemara tells us that the biblical prohibition is only violated if the transgressor could not have violated the transgression without the participation of the accomplice. This is known as "on different sides of the river," e.g., a *nazir* is on one side of the river and the wine (which is forbidden for him to drink) is on the other side, inaccessible to him unless someone passes it to him.

When the *nazir* and the wine are "on the same side of the river," there is no biblical prohibition being violated. According to some Rishonim, there is still a rabbinic injunction against abetting sin in such a case. (See section D below for a full discussion of this.)

The Mishneh LaMelech states that being "on the same side of the river" is only an exemption from the biblical prohibition if the perpetrator could get the forbidden object from a non-Jew or by himself. However, if you will not provide him with the forbidden item, he can nevertheless attain it from another Jew; it is still biblically forbidden. Since he is reliant on another Jew to be an accomplice to the violation, the prohibition of *lifnei iver* still applies when he is aided in this manner. Although the position of the Mishneh LaMelech is not undisputed, many poskim do support his view.

כתב הרב פ"מ ח"ב סימן ק"ה דהיכא דהלוה הוה חזי דהמלוה הוה מוזיף ברבית הני דמים גופייהו לאינש אחרינא ליכא משום ולפני עור, כההיא דאמרינן בפ"ק דע"ז דמושיט כוס יין לנזיר דלא מיחייב משום ולפני עור אלא אי קאי בתרי עברי דנהרא אבל אי לא קאי בתרי עברי דנהרא לא עבר המושיט אלפני עור, ע"כ. ותימה דל"ד כלל לנזיר דשאני התם דהאיסור דלפני עור לא היה נעשה אם לא היה מושיט זה הכוס ולפי זה אף אם הושיט אינו עובר, אבל גבי רבית דאם לא היה לווה זה היה הלווה האחר עובר אלפני עור בשביל שלווה זה לא נפטר מלפני עור, ודכוותה גבי נזיר נמי אם היה מושיט לו אחר כוס יין בתרי עברי ובא אחר והושיט לו פשיטא דעובר.

שו"ת מנחת יצחק

חלק ג סימן צח אות ט

והנה כדברי המשנה למלך סוברים גם כן הברכי יוסף (חושן משפט סימן ט והמנחת חינוך מצוה רל) ועוד שאר גדולי הפוסקים, כמו שהביא שם השדי חמד (כללים מערכת הואו כלל כו אות ט) והשדי חמד שם הוסיף להוכיח שכן דעת הרמב"ן והרשב"א והמאירי והריטב"א (יבמות דף פד ע"ב) עיין שם.